

HALOTTI BESZÉD

M E L L Y E T

ISTENBEN BÓLDOGUL KI-MÚLT

ÁBRAHÁM ANTALNAK

NS. N. ENYED VÁROSSA

*Elő Kereskedőjének Temetési tisztelet-tétel alkalmatosságával élő
nyelvel mondott*

P. TÖRÖK DAMASCENUS

Sz. Ferentz Mincrita Szerzetének Tagja

és Nagy Enyeden

LELKI TANÍTÓ

1792. esztendőben Kis-Afzszony havának 29dik Napján.

É S

MÁRTONFI KATALIN,

meg hagyatott özvegye Istenben bóldogúlt

ÁBRAHÁM ANTALNAK.

maga költségén ki-nyomtatattott.

K. FEJÉRVÁRATT,

Nyomtat. A' Püspöki Betűkkel 1792-dik Esztendő.

Dixit autem Dominus ad Ábram: egredere de terra tua, et de cognatione tua, et de domo Patris tui, et veni in terram, quam monstrabo tibi.

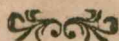
Monda pedig az Ur Ábrámnak: menny-ki földedből, és rokonságod közül, és az Atyád Házából, és jöjj a' földre, melyet néked mutatok. Genesis 12. Cap. v. 1.

ELŐLJÁRÓ-BESZÉD.

AZ egész természetet böltsen igazgató, minden ember felől szabadon rendelő, a' maga választott sokszor meg-probaló hatalmas Isten amaz örök emlékezetet érdemlett Ábrám Patriárkának azt parantsolá: menny-ki földedből, és Rokonságod közül, és az Atyád házából, és jöjj a' földre melyet néked mutatok. Ezt parantsolá mert szabadon parantsol mindennel; engedelmeskedék az hatalmas parantsolónak az igaz Ábrám; mert tartoznak néki mindennek engedelmeskedni. Engedelmeskedék, el-méne lakó helyéről, el-távozáék Rokonsága közül, el-hagyá Attyának Házát, mert nagyobb kötelesség vonta a' tökéletes Férfiat, az Isteni parantsolatnak engedelmeségére, mint az Attya Házában való maradáfra.

Kristusban kedves Halgatóim! szabad légen nékem amaz Ó Testamentombéli Ábrámról egy kevés hasonlítóssal le-szállanom, emez főtét Kriptába már bé-záratott ABRA-

HÁM ANTALra, Nemes Várofunknak betsületes első Kereskedőjére ; mert a' parantsolat vételben meg-egyezik ő ama' régi Ábrámmal kinek nevét viseli. Monda a' mint a' Szent irás jelenti Ábrámnak az Ur: *Menny-ki földedből és Rokonságod közül, és az Atyád Házából, éppen ezen parantsolatott vette a' mi ÁBRAHÁMunk, az ember életét bizonyos határ közé szorított Istentől, ezen folyó Kis-Afzszony havának 25-dik napjára fiető étzakán. Néki-is monda az Ur: Ábrahám menny-ki földedből és rokonságod közül, és az Atyád Házából: engedelmeskedék ő is a' parantsolatnak, utra indula, és hosszabb utra mint akkor ama' régi Ábrám, mert az örökké valóságnak úttyára, ki-mene földéből, mert a' halottak lak helyjére költözék, el-hagyá Rokonságát, el-hagyá kedves édes Annyát, Szerelmes hites-társát, el-hagyá Attyafiait, 'sakár melly szövetséggel hozzá kötöttett Rokonait. Ki költözék Attyának házából, és erre a' földre jöve, mellyet néki az Ur meg-mutata.*

Hamar vette a' Parantsolatot, az igaz, mert tsak harmintz esztendeig, és négy hónapig engedteték -meg néki Rokonságai között, és Attya Házánál való mulatása, hamar vette: mert mikor fáradhatatlan szorgalmatossággával, maga állopotyát szinte leg-jobb karba helyheztetné, akkor monda néki az Ur: *egredere hadd-el mindenedet, meny-ki. Siető utozás, szapora változás, szíveket szomorító történet ez szerelmefim, az életnek éppen leg-virágzóbb állapotjában az életet el-hagyni! Azért mondá Jésus Sirák Pia Könyvének 41. Rben 1. vben. Oh mors quam amara est memoria tua, homini pacem habenti in possessionibus suis. Oh halál melly keserves a' te emlékezeted, az ő javaiban békeksége lévő embernek! E fiető változáson linnak a' már el-utazott ABRAHAMnak szomorú Rokoni, mi mindnyájan kedves atyámfiai szívünkben meg-üdülnk, látván melly hamar el-múlik e' világ ereje, melj hamar enyészik minden ékeksége, változik szépsége.*

Engedek, engedek szomorúságtoknak keveset szomorú Halgatoim, de tsak keveset ; mert azt mondom, a' minek el-kertülhetetlen szükséggel egyszer meg-kell lenni, azon, vagy azért feletnéb szomorkodni, ugy tetszik nem méltó. A' mi e' förtés börtben bé-záratott ABRAHAM ANTAL-
NAK

NAK mondatott: *egredere menny-ki*, az a' parantsolat egyszer mindnayájunknak ki-adatik, azért szükségesebb nekünk, azon okokról gondolkodnunk, mellyek nyilván meg-mutattyák mért nem kell az életnek akár melly szerentsétlen változásán szomorkodni, vagy mikor a' változás el-jő, a' szomorúságnak özönébe merülni. Ez az elmélkedés illeti az okos elmét: mert mikor valaki meg-gondolja, vele mi történhetik, vagy szükségesképpen mi történik, könnyebben türi, mikor történik. Erre az elmélkedésre mindgyárt el-utafittalak K. halgatóim.

Valamint amaz régi Patriárka Ábrám Istennek parantsolatyából születése földéről idegen földre változék, nyugodalmas állapottyából utozó állapotra mene; Ugy Nemes Városunknak-is betsületes első Kereskedője ABRAHAM ANTAL kedves Rokoni közül az halottak társaságába számláltaték, fok vagyonnal tellyes nyugodalmas házából az örökkévalóságnak uttyára indula. Lattjátok szerelmefim e' gyászos Temetési alkalmatofság, az ember életének mi vóltát melly elevenen eszünkbe juttatya, és meg-mutattya hogy fok féle változással fel-van elegyítve az ember élete, hogy bujdosás, szarándokság az ember élete.

Ugy tettzik, azért szoktunk öszve tsoportozni a' Temetési alkalmatofsággal, hogy Keresztény felebarátunknak utolsó tiszteletet tégyünk, és mi-is a' mi halandó állapotunkról meg-emlékezzünk, hogy a' világhoz törvénytelenül ne ragaszkodjunk, életünknek mód nélkül való szerelmétől el-ne ragadtassunk. Hogy azért elmélkedéseket segítségem, és az Urban ki mult atyánkfiának-is tiszteletet, tégyek, azt mondom: Hogy a' világnak 's életnek mód nélkül való szeretetéről meg-ne részegedgyünk, hanem valamikor tettzik a' Fel-fégének nekünk azt parantsolni: *Menny-ki földedből, és Rokonságod közül, a' parantsolatot örömeft bé vegytek, fontoson gondoljuk meg.*

Hogy a' mi életünk fok változással fel-elegyitetett ki-szabott ideig tartó játék: ez első Részé.

Gondoljuk-meg hogy a' mi életünk azon kívül szüntelen való utozás, bujdosás, e' második Részé a' máj elmélkedésnek.

A ki azt nyomosan meg-gondolja hogy ez az élet fok féle változásokkal fel-elegyítettett játék, az minden állapotot békefélegesen szenved, a' ki meg-gondolja hogy ez az élet szüntelen való utozás, bujdosás, a' kész mindenkor az Urnak parantsolattyára meg-indulni. Ugy vélem mind a kettő érdemes tárgya az elmélkedésnek. En azért előre menyek a' beszédhez; Ti kövessetek a' figyelmetes halgatással.

EL S Ö R É S Z.

Azt mondám hogy az ember élete fok féle változásokkal fel-elegyítettett játékhoz hasonló. Ugy-is vagyon K. K. Ennek a' játéknak Theátruma, néző-helye az egész világ, ebben a' játszó személyek a' Tsáfzárók, Királyok, Fő-Fő Emberek Birák, Kereskedők, Urak, Szolgák, Gazdagok, Szegények, Igazak, Bűnösök, szóval mindnyájan az élő emberek, a' kik e' világnak tágas néző helyére bé-mentek, hogy ott kinek-kinek személjére szabott változó játékot elvégezzék, 's mikor vég-képpen le-botsáttatik a' superlát, mennyenek-el. Ennek a' játéknak nézője az, a' ki minden tselekedetünket világosan tudja, homály nélkül láttya. Egy játékban külömbféle személyek vagynak, ez Királynak, más Katonának, ez Mester-embernek, az Szántó-vetőnek személyét viseli, míg tart a' játék munkája, mellynek mikor vége van, a' személyek külömbségének-is vége van, 's mindnyájan előbbeni állapotokra vizfiza mennek, és senki sem ditsértetik-meg azért, hogy ezt vagy ama személyt viselte, hanem hogy ez, vagy ama személyt jól viselte. Éppen illyen a' mi életünknek állapottya K. Halgatóim, azt mondgya ama' nevezetes Bölts Atya arany szájú Sz. János. (*) Mert valamint a' játék néző-heljen ez Királynak, amaz Katonának, a' másik Birónak tisztit viseli; de egyik sem ditsértetik, vagy ajándékoztatik-meg azért, hogy illyen személyt ábrázolt, hanem hogy ezt jól ábrázolta, éppen úgy a' más életben nem fogunk jutalmaztatni személyünknek tekintetiért, hanem tselekedetünknek jószágáért úgy mond a' Sz. Atya.

A'

A' játék-néző helyen nem maga válaszzt a' jádzó magának személyt, hanem azt tartozik fel-venni, mellyet a' Bölts Mester néki ad. Mert a' tudós-mester kötelessége kinek-kinek azt adni, a' mire ötet alkalmatosnak ismeri, a' kinek mit adott pedig, annak kötelessége azt jól viselni, és a' mint bölts *Epictetus* mondgya (*) *Si magister Medicum agere te voluerit, fac, eam quoque personam ingeniose repraesentes, ita si Claudum, si Principem, si Plebejum; hoc enim tuum est, datum personam bene effingere, eam autem eligere alterius.* Ha a' mester azt akarja hogy az Orvóst ábrázold, tselekedd-meg, viseld jól ezt a' személyt, Ugy ha sánta Koldust, ha a' Fejedelmet, ha a' Köz-embert kell ábrázolnod, a' te kötelességed azt jól végbe vinni, de azt választani a' másé. Ez életnek változó játékában tehát, nem magunknak kell állapotot választanunk, hanem aval meg-kell elégednünk, mellyet a' Fő-Mester az Isten ad. Azért ha az életnek elején magos tisztségnek póltzára emelt, viseld a' míg ő néki tetszik, ha azután onnan le-szállit, és a' föld poráig meg-aláz, viseld ezt az állapotot-is, ha néki úgy tetszik. Ugy vélem meg-nem tsalátkozom, ha azt mondom, hogy Sz. Pál-is erre intette a' híveket midőn ezt írta: (**) *Obsecro vos ut digne ambuletis: vocatione qua vocati estis,* kérlek titeket, hogy méltán járjatok a' hivatal szerént, melljel hívattatok. Mintha mondaná: kérlek titeket, a' melly sorsot, állapotot, élet-módgját, az Isten, a' ki mindeneket bizonyos állapotra választt, ti reátok mér, szorgalmatoson, méltán, jó kedvel viseljétek.

Ugy-is kívánnya azt tőlünk Keresztények az a' rend, az az egy mástól való függés, mellynek meg-kell lenni e' világban. Külömben valamint a' hegedüből egy fület botrántoztató, öszve kevert hang jő ki, ha a' búrok a' magok rendes helyek szerént nem álitatnak, úgy az Emberi társaságnak nagy bomlása következne, ha egyik a' másíknak állapotjába ártaná magát, aval a' mit Isten réa mért meg-nem elégedvén. Ha a' tudatlan paraszt Ország Kormányzó, a' Pap Hadi-vezér, a' Hadi-vezér tanító Pap akar lenni, mekkora változás lenne a' világban? Helyyefen inté tehát Sz. Pál. a' híveket: Kérlek titeket, hogy méltán járjatok

(*) *l. u.* 23. (**) *ad Ephes.* 4. v. 1.

tok a' hivatal Szerént mellyel hivattattok. De erre az igétskére: méltán, Szemefen vigyázz Keresztény. Mert valamint a' játék - néző helyen nem elég tsak ezt a' Személjt - ábrázolni, hanem szükség azt jól ábrázolni, úgy az Istenről réánk méretett állapotott, nem elég tsak viselni, hanem szükség azt méltán viselni. Ha a' közönségben hatalmas méltóságtí Ember vagy, hatalmaddal a' Törvénynek mérték sinorja szerént élj. Ha Bíró vagy, az ajándékokra ne-nézz, az Embéri tekintetért félre ne-hajolj, hanem kinek-kinek az egyenes igazságnak tetzése szerént add-meg az övét. Ha (ügyész) Prókator vagy, az árváknak, özvegyeknek ügyét ne halogasd, ne reffeld-el, hanem ezeken-is, másokon-is, egyenesen segélj. Ha Orvós vagy, éjjel nappal kész légy, és Keresztényi szeretetből kész légy, a' nyavalyásoknak segítségére. Ha egészséges, ha beteg vagy, az egészségesnek vagy betegnek személjét jól viseld, mert nem a' jó tekintetben mit viselsz, hanem miképpen viseled, és a' mint bölts Sénéka írja (*) *Quomodo fabula, sic vita, non quamdiu, sed quam bene acta sit, refert* valamint az elmés játéokban, úgy az életben nem az érdemel tekintetet meddig, hanem melly jól tartott.

Ha ezen igazságról mélyebben akartok elmélkedni K Halgatóim, kérlek tekintsétek-meg Lelki Szemeitekkel, ama bódog mennyei hazában már szerentsefen nyugovó Szenteknek Seregét, és amaz Isteni büntetés heljében örökre elvetett szerentsétlen lelkeknek sokaságát. Azok az el-múlhatatlan ditsőségbe nagy örömmel bé-vitettek, azért mert e' világnak tágos néző helyén, a' réájok bizatott személynék jól meg-feleltek. Ezek az Istennek büntető ostroma alatt szenvednek, mert hivatalokat restül, hejánoson, hibáson viselték. Hogy sokakat ne emlitsék tsak Antiochus Kirájt, és Judást Krisztusnak volt tanítványát említem. Mit használa Antiochusnak a' Királyi méltóságnak hatalmas felsőségén ülni, ha ott az Istennek félelmét szívéből ki-zárta, ha a' kevélységnek szelétől dagadózott, Ha hatalmával nem egyébbre élt, hanem törvénytelen tselekedetének párt fogására, és így Királyi állapotjának, úgy a' mint illet, meg-nem felelt. Mit használa, Júdásnak-is hogy magával a' Szentek Szentével tárgfalkódott, hogy a' Szentségnek Oskolájába bé-iratott, hogy

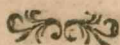
az

az Apostoli érdemes méltóságra emeltetett, ha az Apostoli Férfinak személljét nem jól viselte, tisztit nem jól teljesítette. Szerentsétlenek ezek mind ketten örökre! mert az állapotokot, a' szeméjeket osztogató Fő-Mester az életnek végén nem azt vette tekintetben, mitsoda szeméjlt, hanem azt melly jól viselték. Így boldogtalanok mindnyájan, a' kik a' külső jóságának szemet tsaló tündér színével meg-elégedvén hivataloknak voltaképpen meg-felelni nem igyekeznek. Boldogok ellenben valakik állapottyok szerént a' jó erkölcsnek tiszta valósága szerént élnek.

Vészitek-é már észre K. Halgatóim, hogy a' mi életünk fok változással fel-elegyítettett, ki-szabott ideig tartó játék, mellyben hány féle az ember, annyi féle az állapot, annyi féle a' szeméj, és minden féle állapotot ama' Fő-igazgató botsát mi reánk. Mit békételenkedel tehát te inséggel, nyomorúsággal küszködő ember, mért pirongatod az egeket, mért forgatsz magadban kétségben eső gondolatokat? légy békefűgyes-tűréssel, mert mihelyt bé-állottál az élet által a' világ nak theatrumába, azonnal szükség volt valamelly személyt-valamelly állapotot magadra venni, hogy pedig te egy inség, től körül vétetett embernek szeméjlet vifeled, a' Bölts-Mester munkája, tsak vifeld jól szeméjledet, ne félj, vége lesz a-munkának, meg-jutalmaztatol. Ellenben mit puffadofz másfok-nak meg-utálásával te a' ditsőségnek öszlopán ülő ember? tégedet-is a' Fő-Mester helyhezttetett oda, mit használ szeméjlednek külső fényessége, ha hivatalodnak meg-nem felelész, ha kintseddel, vagyonoddal lsten bántására, ha hatalmaddal másfoknak el-nyomására élsz, vigyázz mert az életnek állapottya nem örökös, majd le-botsáttatik a' superlát, el-kell menned.

Vallyon kedves Keresztényim a' ki e'féle gondolatokat forgat gyakran elméjében, nem elégfzik-é-meg akár melly állapottal? vadászfisa-é a' világnak fényes méltóságát? én úgy vélem nem, hanem a' lészén leg-első igyekezete, hogy annak az állapotnak mellyben ötet a' mindenek ura helyhez-tette, feleljen-meg, 's a' mint a' Nemzetek Doctora mondgya: *meltin* meg-feleljen, és abban egészen meg - nyugodgyék, a' mit a' mindenható felőle rendelt.

Augustus Tsászfár, a' mint Suetonius írja: kevésfel halála előtt azt kérde a' körülötte álló Udvari embereitől: *Nonne belle in hoc communi vitae theatro partēs meas egi?* Nemde e' világnak játék-néző heljén jól meg-feleltem köteletségemnek? Melly kérdésre midőn amazok így válaszoltak volna: Igen-is jól, mondá végtére a' Tsászfár *ergo plaudite*: tehát örvendgyetek, tapsoljatok. Ah melly bődögok, és ezerfzer szerentsélek azok a' Keresztények, a' kik halálok óráján magok felől elmondhatták, hogy tiszteteknek, hivataloknak, állapottyoknak jól meg-feleltek. Vigyázz Keresztény! így kormányozd életednek foljamottyát, hogy mikor e' világnak néző-heljéből szükségesképpen el-kell menned, örömmel mehefs-el azért, hogy a' reád bizott személyt tökéletesen viselted.

Imé azt a' kinek ma Keresztényi szeretetből temetési tisztelet tételre öszve gyűltünk, ama Fő - igazgató Kereskedői állapotba helyhezette vala, ő ezen forrával teljességgel meg-elegedett, tudván azt böltsen, hogy kinek-kinek állapottyával való meg-elegedése egy bődogsága ez életben. Vesse szemére nem bánom, ha valakinek hivatalját vadászta, mondgya-meg, ha valakit jövődő szerentséjében gátolt, hozza elé ha valaha lsten ellen békételenkedett állapottyáért. Nem, éppen nem. A' mellj élet módgyába tétetett, annak egész gyorsasággal meg-felelt, és hogy ezen Nemes Város lakósfainak, és a' vidéki fokaságnak szükséges portékákat meg-szerzné, semmi nyughatatlanságtól magát nem kiméltette: Bődög tehát ő, és bődögok azok mindnyájan a' kik e' világnak játék-heljén magok hivatalokat jól, tökéletesen, 's valóság-gal viselték. De bődögtalanok azok a' kik tsak a' külső színben gyönyörködvn, a' belső jósággal nem sokat gondoltak. Mért szerentsétlenek? azért mert a' mint bölts *Ter-tulianus* írja: e' világ játék heljéről egy olly' heljre menyünk hol minden embert kérdésbe vesznek miképpen viselte maga személjét, ott le-vonatnak a' képmutatókról az áll-ortzák, ott' kérdésbe-vétetik miképpen éltek a' hatalmas Fejedelmek magok hatalmokkal, a' gazdagok kintsekkkel, a' böltsék tudományokkal, minden Keresztény a' néki adatott ajándékokkal. Vigyáz azért e' világ játék heljén élő ember: úgy foljtasd életednek napjait, hogy a' melly hivatalra hívatattál annak

annak igazán meg-felelj, és akár melly ügyödben nyugod-
gyál-meg a' Felségesnek rendelésein, meg-gondolván: hogy
ez az élet olyan mint egy fok féle változásokkal fel- ele-
gyítettett játék. De egyszer'smind hogy semmi féle állapot-
hoz erősen ne ragazd szívedet, se világi életednek gyönyö-
rüségtől el-ne ragadtassál, gondold-meg azt-is, hogy ez az
élet szüntelen való bujdosás, utazás, szarándokság.

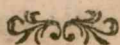
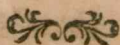
M Á S O D I K R É S Z.

Ugy vagyon, míg ez életben vagyunk, bújdosunk, uta-
zunk, szarándokoskodunk, 's mind addig meg-sem állunk;
míg ahoz a' bódog hazához nem jutunk, mellynek birására
alkottattunk, ahoz pedig ez életben nem jutunk, tehát egész
életünkben bújdosunk. Ezt nyilván jelenti Sz. Pál (*) így
irván: *Dum sumus in corpore peregrinamur a Domino, per fidem e-
nim ambulamus.* A' míg a' testben vagyunk, távol járunk az Urtól,
mert a' hit által járunk; mert a' hit által elmérjük az Istent,
és csak akkor fogjuk ötet látás által esmérni, mikor az ő
színről-szinre való látását el-fogjuk érni.

Azoknak a' ditsőült lelkeknek életek, a' kik a' men-
nyi bódog hazának el-mulhataatlan gyönyörűségében meg-
erősítettek, nem bujdosás, nem szarándokság, hanem kívá-
natos nyugalom; mert ezek az Istent látják, az Istent
szeretik, az Istent birják; de valaki e' jelen való életben
vagyon, az ebben a' firalom völgyében bujdosik, keresvén
maga hazáját. Erre való nézve, mikor Jákobot Farahó kér-
dezte volna, hány ez ő élete esztendejének napja? felele Já-
kob: *Az én szarándokságaimnak napjai, száz-harminz esztendő, ki-
tsinyek, és nyavalyások, és nem érték az atyáimnak napjait, mellje-
ben szarándokságban voltanak.* (**) Imé Jákób Pátriárka életé-
nek minden napjait szarándokságnak nevezi. Nilus Apátur
pedig ez iránt így szól: Kiáltya az ég, jövevény vagy
ember, mert tégedet várlak, kiáltya a' föld, jövevény vagy,
mert tégedet el-botsátlak: Kiáltya az elementum: jövevény
vagy, mert tégedet el-rontlak; Jövevény vagy tehát, akár
ki vagy, niints itt maradandó heljed, tovább kell menni. Sz.
Pál szava ez, nem az enyim: (***) *Non habemus hic manentem*

(*) *ad Cor. 5. v. 6.* (**) *Genesis 47, v. 9.* (***) *Ad Hebr. 13. v. 14.*

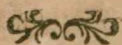

civitatem sed futuram inquirimus. Nints itt maradandó várofunk, a' jövendőt kerefsük. Légyen bátor régi Óleidtől maradt kastéljod; Azt kiáltja Sz. Ágoston Doktor: meg-ne tsald magadat, jövevény, vendég vagy, heljt hagyott itt néked a' te Atyád, te-is heljt fogsz hagyni másoknak. Hiszed tehát ugy-e ember hogy innen el-kell menned? még-is úgy élsz mintha itt volna maradandó lakásod; de meg-ne tsald magadot jövevény vagy. Te hatalmas Fejedelem a' ki pompás épületeket emelsz, jövevény vagy. Te kintset gazdagságot éjjeli nappali szorgalmatossággal gyűjtő, jövevény vagy. Te fényes hivatalokon kapdosó, világ ditsőségét vadászó, haszontalan akarasz hoszszason mulatni, jövevény vagy. Szóval: valaki az élet által e' világra bé-jöttél, jövevény vagy.

En tehát e' világot úgy képzelem K. Halgatóim! mint egy utunkban lévő tágas várost, mellyben sokáig mulatni nem szabad, hanem által kell menni abba az örökké meg-maradandó lakó heljbe. Mondám *sokáig maradni*: az az imitt-amott bé-térni, olyan mulatságokba elegyedni, mellyek utunkat hátráltatták, nem szabad. Még-is tapasztalok valamit az emberekben; igen sokan el-felejtkezvén arról, hogy úta-fok, és kötelekségek nekik ahoz a' bődög hazához fietni, imitt-amott sokáig mulatnak, a' mi a' gyors utazóknak kötelekségek ellen vagyon. Ha akarjátok tudni mi ennek az oka? meg-mondom: Tudgyátok hogy ritka Váras fogadó nélkül, hát ennek a' Világnak tágas Várofsában hány fogadó nintsen? A' nagy Várofsokban a' Fogadókat a' külső jelről szokták nevezni, meg-ismérni. Innét mondgyuk; ez a' Tsászárnál szállott, ez az Orofzlánynál, amaz az Arany-főnél, az a' Pávánál. Szinte így, sok féle szemeket 's érzékenységeket gyönyörködtető tziperes Fogadók vannak e' világnak széles Várofsában, ezekbe bé-térnek az emberek, és igen sokan olly' hoszszason mulatnak, úgy oda-ragadnak, mintha ott volna tárgya útazásoknak. Sokan bé-térnek a' Tsászárhoz, azok tudnillik, a' kik a' felsőségeket, nagy tekinteteket hívságos indulattal vadászák; bé-térnek az Orofzlányhoz a' haragofok; az Arany-főhöz a' fősvények; a' Pávához a' kevéljek; a' Szajkóhoz a' tsátsosók; a' Fél-höldhöz a' változó itéletűek. Szóval valakik a' földieket a' Mennyeieket eleibe, a' testet a' lélek

elei-

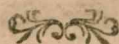
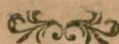

eleibe tészik, bé-térnek valahová, 'és ott olly' hoszfazsan maradnak, mintha ott volna vége útazásoknak. Oh felejdékeny útazók mit maradoztok? akár mellj szívet gyönyörködtető dologhoz ragaszkodtak, itt kell hagyni, mert jövevények vagytok. El-hagyod te ditső férfit ditsőségedet, te szegények véréből bizott minden kintsedet, te pajkos ifiú gyönyörűségedet, mivel *Omnis homo peregrinus fit nascendo, quia compellitur migrare moriendo. S Augustinus.* Minden ember jövevény léizen a' születés-által, mert el-kell néki menni az halál-által. Azért azt mondgya bölts Seneca (*) *Quid quid circa te jacet rerum, tanquam hospitalis loci sarcinas spectans transeundum est.* Valami körülleted vagyon, tsak-úgy nézd mint valami fogadó háznak portékáit, ott kell hagynod.

Ugy kell tehát nekünk a' mi hazánkhoz fietnünk, mint a' jó útas fiet oda, a' hová meg-indúlt, ha keveset mulat-is tsak azért mulat, hogy a' mi úttjának folytatására szükséges meg-szerezze, tovább nem mulat, fiet mert útazó: A' gyermekek szokása az, hogy társaikkal az utzán jádszodván, el-felejsék, hová küldettek. Az esztelen útozók szokása, egy fogadóba bé-térni, ott játékba elegyedni, vagy mezőn haszontalan virágotskáknak szedegetésében mulatozván, oda nem fietni, a' hová küldettek. Nekünk szükséges ha gyümöltsofön akarunk fietni, a' világnak minden javait úgy tekinteni, mint valami segedelmet, nem pedig akadályt az útazásban. Ne rakd tehát, ne terheld meg vállaidat e' világ javaival; mert hazád felé fietve nem mehetz.

Bezzeg K. Halgatóim azok az okos lelkek a' kik vóltaképpen meg-fontolták, mik ennek a' világnak javai, semmi képpen azokhoz nem ragaszkodtak. A' kik mindenkor szemek előtt hordozták hogy ők útazók, és nem ez az ő hazájok, nem sokat foglalatroskodtak az úton a' világi dolgokkal való mulatozásban, hanem fietve mentek. Igy fiet vala a' Nemzetek Doctora mikor azt chajtá: *desiderium habeo dissolvi, et esse cum Christo.* (**) Kivánok el-válni, és a' Krisztial lenni. Igy fiete Sz. Ágoston Doctor, mikor a' mennyei hazát így ohajtá: *O Patria nostra, patria secunda! a longe te videmus, ab hoc mari te salutamus, ab hac valle ad te suspiramus* (***) Oh nekünk kész-

(*) Lib. 17, Ep. 103. (**) Ad Philip. 1. v. 23. (***) Solil. 35.

szíttetett haza, óh tsendes békefséges haza, tsak mefsz-
szerő: lánunk tégedet, ebből a' forgó tengerből köszöntünk
tégedet, ebből a' fíralom-völgyéből óhajunk tégedet.

Ezeket hallván vald-meg Keresztény lélek, úgy-é igaz,
hogy a' ki jól meg-fontolja, ezt az életet egy sok féle vál-
tozásokkal tel-elegyítettett játéknak lenni, az minden állapot-
tal meg-elégedik, a' ki meg-gondolja ezt az életet, egy úto-
zásnak szarándokságnak lenni, az e' világi jókhoz szívét
nem ragasztja, tudván hogy nem ezeknek örök bírására
teremtetett. Imé iljen elmélkedésekre ada nekünk okot ABRA-
HAM ANTALnak ezen Nemes N. Enyed Vároffa betsületes,
Első Kereskedőjének halála, a' ki meg-mutatá példájával
hogy az ő élete utazás vala, melj utazását akkor végzé-el,
mikor az Ur néki parantsola: *Menny-ki földedből, és rokon-
ságod közül és az Atyád Házából.* Nem-is tsal-meg bennünket fe-
lölle a' reménység szerelmefim, hogy el-jutott abba a' ból-
dog hazába, a' melly felé szarándokságában útazott, erre
biztat bennünket az ő Keresztényi élete, fő képpen az a'
búzgóság, mellyel utazásának útolso óráiban egészen az ő
Istenéhez ragaszkodott, az az áitatofság, meljet az Anyafzent-
egyház Szentségeinek fel-vételében mutatott, azok a' rebe-
gő ajakok közül útolszor ki-jött fohászkodások, mellyekkel
magát Teremtőjének ajánlotta. Így költözék-el Rokonsága
közöl, így hagyá-el Attyának házát, és el-mene abba a' ha-
zába, mellyet néki az Ur mutatott.

Hadd nyugodgyanak tehát az ő hideg tetemei tsendes-
ségben, el-végezte ő Pálya-futását, mí még futunk, és bár
szerentséfen futhassunk a' pályára. De mivel hirtelen esék ked-
ves Rokoni közül való el-költözése, hirtelen szöllitá ötet
az Ur, vég-bútsút sem vehete Szerelmefseitől, azért imé én
általam így szöll ti hozzátok.

Leg-először-is így szöllit-meg tégedet Márton Zsosiát
kedves édes Annyát: Tudom óh Annyám! nagy mint a'
tenger a' te bánatod, hogy engemet legg-virágzób elzten-
dömben, és abban az állapotban, meljben néked legg-nagyobb
szolgálatodra lehettem volna, meljben körüllettem való a-
nyai dajkálódásodot szolgálatommal meg-háláltam volna, el-
szalasztál, de töröld-le szerelmes Anyám szemeidből ki gör-
dülő

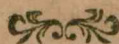

dúló könyveidet, nyugodgyál-meg a' Felfégesnek rendelésén, ő néki tetszett parantsolni: *egredere* menny-ki, ki-mentem. Lé-fzen ő özvegységed elztendeiben a' te gyámolod; a' te védel-meződ. Kormányozza ugy a' te Szarándoklágodnak napjait, ké-vánom, hogy mikor te-is Rokonidot el-hagyod, juthafs abba az örök házába, melljbe tartozik minden fietni.

Kedves Anya után te hozzád így szól *Mártonfi Ka-talin*, mint vólt kedves Hites-Tárlához: Le-esék fejednek Ko-rónája, mikor én a' földre esém kedves Tárfam, azért zokog szíved, könyvez szemed, főjt a' bánat, jól tudom, de szüntefd szó-morúságodot óh aszszonyi-állat! meg-emlékezzvén arról, hogy nints olj szoros kötés, nints olj erős egyesség, nints oly kemény szeretett, melljet a' senkinek engedni nem tudó halál el-ne szakaszson: Hozzám mutatott szíveffégedet, és terhes nya-valjamban körülöttem tett hív szolgálatodat köszönöm, kérlek kedves Tárfam, kedves gyermekünket *Jánoskát* a' kiben en-gemet mindenkor szemlélsz, neveld az Isteni-félelemben, és a' szükséges tudományoknak meg-tanulásában. Egész életed olj kellemetes legyen mint a' virágzó tavasz, olj vidám mint a' nyári fel kelő nap, olj teljes jó szerentsével, mint a' legg-gazdagabb aratás. Tsak arra kérlek, hogy a' legg-nagyob szerentsének közepette-is, légy én felölem eleven emlé-kezettel.

Hát néktek T. *Mártonfi János* kedves Ipam, és Tö-rök *Anna* kedves Napom, mi képpen köszönnyem-meg szí-veffégeket? Te valál *Mártonfi János* az én második Atyám, te engemet tanátsoddal oktattál, te szorgos ügyeimbe segítségem vóltál, te úgy szorgalmatoskodtál az én dolgainnak elő-mozdításában, mint fajátodéban. Érettem tett sok Atyai fáradságot köszönöm, és ennek utánna-is Házam körül való szorgalmatos gond-viselésedet kérem. Sokasítsa Isten napjaitokat kedves Napommal *Török Annával* együtt, és maga áldáfinak bővségét árasztza házaikokra. Légyen örömetek *Mártonfi Todorban*, az én Sogoromban, a' ti kedves Fiatokban, a' kinek is szorgalmatos munkálkodásával körülöttem tett segítségét köszönöm.

Tölletek is vég-bútsút vesztek kedves Bátyáim *Antal*, *Nóvák*, *Bogl'ny*, és két kedves Ángyaim *Anna*, és *Anna Maria*! Nem Külömben tölled közel való vérem *Tzifra*.
Már.

Mírton, és tölled *Ötves Anna*, Tzifra Márton Atyánfiának Hites-Társá. Imé atyafiságos barátkozástoktól el-váltam, tölletek drága Rókonim el marattam, Társaságtoktól el szakadtam. Hozzám mutatott atyafiságos szereteteket köszönöm, és kérem: hogy légyek mindenkor jelen nállatok a' jó emlékezet által, a' ki test szerent tölletek el-váltam.

Hozzádis vagyon e y köszönő Igém *Krisztnai Sigmund Ur*, az én Törvényes dolgaiban nekem bölts és Tudós igazgatóm. Tanáts adásaidot köszönöm, melljek által terhes ügyeimet Szerentsésen följtattam mind addig, mig ollj hatalmas Itelő Szék eleibe jútottam, a' honnam a' dolgot, felsőb Biróhoz nem lehetett vinni. Kérlek érdemes Ur: tápláld ennek utánna-is az én Rokonságomat szükségos Bölts tanáts-adásoddal.

Titeket-is meg-följlitlak *Bor Lázár, Bor János, Dósbuká: Antal, Boglány Kristof*, kedves Kereskedő-Társaim, minden hozzatok tartozó kedves Hites-Társatokkal, 's Gyermeketekkel edgyüt. Szerentséltessé az Ur a' ti fáradságtokat, a' balcsfet házaítoktól megszűze járjon, sorfotok tsökkenést ne szenvedgyen. Ha valaha veletek való társalkodásaimban emberi gyarlóságból meg-fertettelek, ti kerfsztényi szeretetből engedgyetek-meg.

Te-is *Vernár Lukáts* fok esztendőig kedves hív szolgám, szorgalmatos szolgálatodért, életednek minden napjaiddban légy szerentsés, és soha ki-ne zárd szivedből ez én róllam való emlékezetet, a' ki tégedet igazán szerető Gazdád, Urad voltam.

Végezetre Tekéntetes *Ns. N. Enyedi Tanáts*, kinek barátságvával, 's szives fegedelmével sokszor éltem, és ti mindnyájan a' kik e' Temetési tiszteletemet jelen-létetekkel díszíttettétek, kívánom ezen Keresztényi 's felebaráti hívtségtekért, vegyétek az adakozó egeknek-böv jutalmát. Azonban emlékezzetek-meg arról, hogy ez életben az Örök-Hazafelé utazunk, ugy foljtassátok tehát útaitokat, hogy el-juthassátok Hazátokhoz

A M E N.

